

Sygn. akt X U 777/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 maja 2018r.

**Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu X Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Marcin Szajner

Protokolant: Iwona Markiewicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 maja 2018 r. **we W.**

sprawy z odwołania A. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

z dnia 27 października 2017r . znak: (...)

w sprawie A. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

o zasiłek chorobowy

I. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. z dnia 27 października 2017r. znak: (...) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawczyni A. P. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 7 listopada 2017 r. do 5 grudnia 2017 r.;

II. zasądza od strony pozwanej na rzecz wnioskodawczyni kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w sprawie.

UZASADNIENIE

Ubezpieczona A. P. wniosła **odwołanie od decyzji organu rentowego** - Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W., z 27 października 2017 r. znak (...) - (...) odmawiającej jej prawa do zasiłku chorobowego za okres od 19 września 2017 r. do 6 listopada 2017 r. i domagała się jej zmiany poprzez przyznanie jej prawa do spornego świadczenia za w/w okres a także za okres od 6 listopada 2017 r. przez cały okres niezdolności do pracy.

Uzasadniając odwołanie, ubezpieczona podniosła, że wydana przez organ rentowy decyzja została nadana listem zwykłym, bez potwierdzenia odbioru. Tym czasem zgodnie z przepisami k.p.a. organ doręcza pisma za pokwitowaniem. Wskazała, że do 31 sierpnia 2017 r. była funkcjonariuszem służby celnej i z tego tytułu podlegała obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu od dnia zawiązania stosunku służby do dnia zwolnienia ze służby. Dlatego po zakończeniu służby, przysługiwał jej zasiłek chorobowy. Organ rentowy odmówił jej jednak jego wypłaty twierdząc, że nie podlegała ubezpieczeniu chorobowemu (k. 3-8).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. wniósł o jego oddalenie z uwagi na brak podstaw prawnych do jego uwzględnienia.

Uzasadniając swoje stanowisko, organ rentowy zarzucił, że ubezpieczona, będąc funkcjonariuszem Służby Celnej:

- od 01.12.1993 r. do 31.08.2017 r. pozostawała w służbie w Izbie Administracji Skarbowej z siedzibą we W.,

- od 19.09.2017 r. do 06.11.2017 r. wystąpiła z roszczeniem o wypłatę zasiłku chorobowego, po ustaniu stosunku służbowego.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, należy stwierdzić, że w spornym okresie tj.: od 01.12.1993 r. do 31.08.2017 r., ubezpieczona nie podlegała ubezpieczeniu chorobowemu. Funkcjonariusze Służby Celnej nie są bowiem objęci ubezpieczeniem społecznym w pełnym zakresie. Podlegają obowiązkowo jedynie ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu. Nie podlegają natomiast ani obowiązkowo ani dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu, z którego ZUS wypłaca zasiłki chorobowe.

Organ nadmienił, że 21 listopada 2017 r. wydano decyzję o odmowie prawa do zasiłku chorobowego za dalszy okres od 07.11.2017 r. do 05.12.2017 r. (k. 15-16).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny.

Ubezpieczona A. P. w okresie od 1 grudnia 1993 r. do 28 lutego 2017 r. pełniła służbę w charakterze funkcjonariusza celnego w Izbie Celnej we W., a od 1 marca 2017 r. do 31 sierpnia 2017 r. pełniła służbę w charakterze funkcjonariusza służby celno-skarbowej w Izbie Administracji Skarbowej we W..

Jako funkcjonariusz celny ubezpieczona nie podlegała i nie była zgłoszona do ubezpieczenia chorobowego.

Po zwolnieniu ze służby, ubezpieczona przebywała na zwolnieniu lekarskim między innymi w następujących okresach:

- od 31 sierpnia 2017 r. do 19 września 2017 r.

- od 19 września 2017 r. do 10 października 2017 r.,

- od 10 października 2017 r. do 6 listopada 2017 r.,

- od 7 listopada 2017 r. do 5 grudnia 2017 r.

W dniu 21 września 2017 r. ubezpieczona złożyła w oddziale organu rentowego oświadczenie ZUS Z-10.

W dniu 20 października 2017 r. Izba Administracji Skarbowej we W. złożyła w organie rentowy zaświadczenie ZUS Z-3.

Dowody:

- Okoliczności bezsporne, a nadto dokumenty w aktach ZUS .

W oparciu o powyższe ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy zważył co następuje.

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. z Dz. U. z 2017 r., poz. 1368 ze zm., zwanej dalej ustawą), zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego.

Natomiast w myśl art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy, zasiłek chorobowy przysługuje również osobie, która stała się niezdolna do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli niezdolność do pracy trwała bez przerwy co najmniej 30 dni i powstała nie później niż w ciągu 14 dni od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego.

Bezsporne w sprawie było, że ubezpieczona była funkcjonariuszem służby celnej, a w ostatnim okresie celno-skarbowej, że została zwolniona ze służby z dniem 31 sierpnia 2017 r. oraz to, że od 31 sierpnia 2017 r. przebywała na zwolnieniu lekarskim. Organ rentowy odmówił ubezpieczonej prawa do zasiłku chorobowego uznając, że jako funkcjonariusz służby celnej nie podlegała ona ubezpieczeniu chorobowemu.

Do czasu zmiany ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, dokonanej ustawą z 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r. poz. 1321), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2018 r., przepis art. 6 ust. 1 pkt 18a stanowił, że funkcjonariusz służby celnej, a później celno-skarbowej, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Co przy interpretacji z art. 11 ustawy systemowej mogło prowadzić do wniosku, że funkcjonariusz służby celnej, a później celno-skarbowej do 31 grudnia 2017 r. nie podlegał ani obowiązkowemu, ani dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu.

Należy jednak zwrócić uwagę, że choć przepis art. 11 ust. 1 i 2 ustawy systemowej, nie wymienia celników wśród osób podlegających obligatoryjnie lub fakultatywnie (na swój wniosek) ubezpieczeniu chorobowemu, to jednak z art. 13 pkt 12 ustawy systemowej wynika, że obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu podlegają funkcjonariusze Służby Celnej od dnia nawiązania stosunku służby do dnia zwolnienia ze służby. Dosłowne zatem odczytywanie treści tego ostatniego przepisu prowadziłyby do uznania, że celnicy podlegają jednak obligatoryjnie również ubezpieczeniu chorobowemu.

Sporne w niniejszym procesie zagadnienie było przedmiotem analizy Sądu Najwyższego, w którym wskazano, że ocena przysługiwania funkcjonariuszowi Służby Celnej (obecnie Administracji Celnej) prawa do zasiłku chorobowego po zwolnieniu ze służby powinna być dokonywana z uwzględnieniem zasady równego traktowania ubezpieczonych (art. 6 ust. 1 ustawy zasiłkowej w związku z art. 2a, 11 i 13 pkt 12 ustawy systemowej). Ponieważ zasiłek chorobowy wypłacany po ustaniu ubezpieczenia jest to świadczenie o charakterze wyjątkowym, udzielanym po ustaniu okresu ubezpieczenia i bez ekwiwalentu w składce na ubezpieczenie chorobowe, przysługujące z tytułu spełnienia się ryzyka określonego ogólnie jako „niezdolność do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia” – należałoby rozważyć, czy dopuszczalna jest taka wykładnia art. 6 ust. 1 ustawy zasiłkowej w związku z art. 13 pkt 12 ustawy systemowej, iż funkcjonariusz Służby Celnej (obecnie Administracji Skarbowej) może nabyć prawo do zasiłku chorobowego po zakończeniu służby, jeżeli niezdolność do jej wykonywania powstała przed jej zakończeniem, nie doszło do przekroczenia okresu zasiłkowego wymienionego w art. 8 ustawy zasiłkowej i nie wystąpiły okoliczności negatywne – opisane w art. 12 – 17 ustawy zasiłkowej. Zawarte w art. 13 pkt 12 ustawy systemowej *expressis verbis* zdanie, że „obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu” podlegają funkcjonariusze Służby Celnej (obecnie Administracji Skarbowej) od dnia nawiązania stosunku służby do dnia zwolnienia ze służby mogłyby implikować taką wykładnię teleologiczną przepisów art. 6 ust. 1 ustawy zasiłkowej w związku z art. 13 pkt 12 ustawy systemowej, że celem ustawodawcy nie było pozbawienie funkcjonariuszy celnych po dniu zwolnienia ze służby prawa do zasiłku chorobowego na podstawie ustawy zasiłkowej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2013 r., I UK 125/13, Legalis nr 1024850).

Mimo jednoznacznej treści przepisu art. 13 pkt 12 ustawy systemowej, należałoby jednak pominąć stosowaną najczęściej wykładnię językową, natomiast prymat należałoby w tym przypadku przyznać wykładni systemowej. Z drugiej strony - gdyby ustawodawca chciał uregulować tylko okresy podlegania ubezpieczeniu, z łatwością mógł to uczynić, zdaniu pierwszemu art. 13 nadając treść: „Ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu, w zakresie określonym w art. 6, art. 11 oraz art. 12 ustawy, podlegają osoby fizyczne w następujących okresach...” Ponieważ tak się nie stało, nakazuje to rozważenie, czy ustawodawca kierował się zamiarem osiągnięcia innego celu.

W ramach badania tego celu należy uwzględnić szczególne unormowanie sytuacji ubezpieczeniowej funkcjonariuszy celnych, które umożliwia porównanie ich sytuacji prawnej do pozostałych osób podlegających obowiązkowemu

ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu. Niewymienienie celników w art. 11 ust. 1 i 2 ustawy systemowej jest konsekwencją obowiązującego w spornym okresie art. 152 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz.U. Nr 168, poz. 1323 ze zm.), zgodnie z którym w przypadku urlopu lub choroby funkcjonariusz otrzymuje uposażenie i inne świadczenia pieniężne należne na zajmowanym stanowisku służbowym. Natomiast stosownie do ust. 2 i 3 tego artykułu - przepis ust. 1 stosuje się także w razie niemożności wykonywania służby z innych przyczyn uprawniających do świadczeń określonych w przepisach o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, przez okres określony w tych przepisach. W razie niezdolności do służby z powodu choroby spowodowanej wypadkiem przy pełnieniu służby lub chorobą zawodową funkcjonariusz zachowuje prawo do świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego z tytułu wypadków przy pełnieniu służby i chorób zawodowych, przez okres określony w przepisach o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego.

W przedstawionym aspekcie w ustawie o Służbie Celnej unormowano więc uprawnienia celników związane z niezdolnością do pracy na skutek choroby - zasadniczo w sposób bardziej korzystny w porównaniu do pracowników. Dotyczy to np. długości otrzymywania uposażenia za okres choroby (w myśl art. 105 pkt 6 ustawy o Służbie Celnej funkcjonariusza można zwolnić ze służby w przypadku nieobecności w służbie z powodu choroby trwającej dłużej niż rok), a także wysokości uposażenia w okresie niezdolności do pracy. Uposażenie to jest finansowane z budżetu Państwa; nie było więc potrzeby odprowadzania składek na ubezpieczenie chorobowe, czego konsekwencją stała się treść art. 11 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego zostały przyznane celnikom na takich samych zasadach, jak innym osobom, podlegającym obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym.

Ustawa o Służbie Celnej nie reguluje natomiast sytuacji celnika, który stał się niezdolny do służby, jeżeli niezdolność do pracy z tej przyczyny trwa nadal po zwolnieniu ze służby, a stał się on niezdolny do służby w krótkim okresie przed jej zakończeniem, jak to zdarzyło się w niniejszej sprawie. Pragmatyki służbowe nie powinny regulować kwestii świadczeń z tytułu choroby poniżej standardu, wyznaczonego przez ustawę z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Brak unormowania spornej kwestii w ustawie o Służbie Celnej mógł być determinowany poglądem o komplementarnej regulacji zawartej w ustawie zasiłkowej.

Natomiast ratio legis uregulowania z art. 7 ustawy zasiłkowej jest zabezpieczenie materialne pracownika na wypadek czasowej przeszkody w podjęciu nowego zatrudnienia, ujmowane również jako zabezpieczenie pracownika przed utratą zarobków na wypadek przemijających przeszkód w ich zdobywaniu, wywołanych chorobą. Unormowanie to ma więc charakter gwarancyjny, ochronny, zabezpieczający środki utrzymania ubezpieczonego i jego rodziny na czas uniemożliwiający wyszukanie nowego źródła dochodu. Prawo do tego świadczenia dyktowane jest koniecznością ochrony wytworzonej przez chorobę przerwy w pracy (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 1996 r., II UZP 23/95, OSNAPiUS 1996, nr 24, poz. 376). W przepisie art. 7 ustawy ustawodawca wyróżnił sytuacje nadające się do ochrony ze względów społecznych i uznał, że - poza wypadkami opisanymi w art. 12 oraz 15-16 ustawy - prawa do zasiłku nie można nabyć w okolicznościach opisanych w art. 13, jako niewymagających tej ochrony (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2001 r., III ZP 11/01).

W ocenie Sądu dopuszczalna jest taka wykładnia art. 6 ust. 1 ustawy zasiłkowej w związku z art. 13 pkt 12 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, iż funkcjonariusz Służby Celnej może nabyć prawo do zasiłku chorobowego po zakończeniu służby, jeżeli niezdolność do jej wykonywania powstała w okresie przed jej zakończeniem, nie doszło do przekroczenia okresu zasiłkowego wymienionego w art. 8 ustawy zasiłkowej i nie wystąpiły okoliczności negatywne, opisane w art. 12 - 17 ustawy. Dodatkowym argumentem przemawiającym za taką wykładnią jest fakt braku możliwości nawiązania przez chorego celnika nowego stosunku pracy, podjęcia działalności gospodarczej lub otrzymania zasiłku dla bezrobotnych. Zawarte w art. 13 pkt 12 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych *expressis verbis* zdanie, że „obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu” podlegają funkcjonariusze Służby Celnej od dnia nawiązania stosunku służby do dnia zwolnienia ze służby może implikować taką wykładnię celowościową omawianych przepisów, że celem ustawodawcy nie było pozbawianie funkcjonariuszy celnych po dniu zwolnienia ze służby prawa do zasiłku chorobowego na podstawie ustawy zasiłkowej. Trudno bowiem mniemać, że sytuacja prawna funkcjonariusza – korzystającego z większej ochrony trwałości stosunku

służby i większych przywilejów służbowych, niż zwykły pracownik, miałyby być gorsza po ustaniu stosunku służby w odniesieniu do prawa do zasiłku chorobowego.

Mając na uwadze powyższe rozważania, w przedmiotowej sprawie należy uwzględnić specyficzny charakter stosunku służbowego ubezpieczonej jako funkcjonariuszy celnego, a później celno-skarbowego i uznać, że wykładnia stosowana wobec tych funkcjonariuszy nie może być surowsza, niż wykładnia dotycząca innych osób podlegających obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu i powinna być dokonana z uwzględnieniem zasad równego traktowania.

Ubezpieczona była nieprzerwanie niezdolna do pracy od 31 sierpnia 2017 r. Bezsparnie zatem jej niezdolność do pracy powstała przed rozwiązaniem stosunku służbowego i trwała nadal po jego zakończeniu. Warto zaznaczyć, że wobec odwołującego nie występują negatywne przesłanki, opisane w art. 12 – 17 ustawy zasiłkowej. W konsekwencji powyższego Sądu uznał, że ubezpieczona była uprawniona do zasiłku chorobowego za sporny okres.

Stan faktyczny w sprawie był bezsporny, nie kwestionowany przez żadną ze stron, dlatego Sąd oparł swoje ustalenia na dowodach z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy oraz aktach organu rentowego, których treści ani prawdziwości strony nie kwestionowały. Zdaniem Sądu dowody z dokumentów w całości stanowią wiarygodny materiał dowodowy, gdyż ich treść jest jasna, oczywista i nie budzi wątpliwości.

Biorąc pod uwagę, dokonane powyżej ustalenia i przeprowadzone rozważania, Sąd w punkcie I sentencji wyroku, na mocy przepisu art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej prawo do zasiłku chorobowego za okres od 19 września 2017 r. do 6 listopada 2017 r.

Orzeczenie o kosztach w punkcie II sentencji wyroku znajduje swój wyraz w treści art.98 kpc (zasada odpowiedzialności za wynik procesu) w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804).